

Inatsisartuni ilaasortaq

Múte B. Egede

Apeqquutit nr. 53-imiittunut akissutit, 2016

Inatsisartut suleriaasianni § 37 naapertorlugu makkuninnga apeqquteqarputit:

1. Naalakkersuisunit ilisimaneqarpa GME maannamut píaanissaq siunertaralugu misissuinerminni aningaasat qanoq annertutigisut atoreersimaneeraat?

Akissut:

Piffissami 2005-imit 2014-imut ujaasinermut koruunit 480 mio. aningaasartuutaasimapput. 2015-imut ujaasinermut naatsorsuutit suli tiguneqanngillat. Kingusinnerpaamik 1. april 2016-imi nassiunneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

2. Maannakkut kuannersuarni píaanissaq siunertaralugu misissuisut uranisiornissamik itigartinneqassappata qanoq Nunatsinnut kinguneqassava?

Akissut:

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi isumannaallisaanermik, peqqissutsimik, avatangiisinik aamma inuiaqatigiinnut tunngatillugu piujuartitsinermik qulakkeerinissaq pillugu aalajangersakkanut naleqqiullugit piumasaqaatit naapertuutsinneqarlutik aatsitassarsiornermik suliassaqarfimmut tunngatillugu atuinissamik akuersissutip itigartitsissutiginnissaata nassatarissavaa Kalaallit Nunaata aatsitassanik píaanermut tunngatillugu tutsuiginanngitsutut suleqatigiiffittut isikkoqalernissaa, qularnanngitsumillu Kalaallit Nunaanni aatsitassanik ujaasinermik píaanermillu aningaasaliinissamik aatsitassanik tunisassiorfissuup soqutiginninnerata annikillinissaanik nassataqassalluni.

3. Naalakkersuisut kuannersuarni misissuisunut GME-mut maannakkumut qanoq neriorsuuteqareerpat?

Akissut:

Naalakkersuisut GME-mut neriorsuuteqarsimangillat. Paarlattuanik aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi malittarisassiat malillugit GME-mit atuinissamik akuersissummik, aammalu GME-mut ujaasinissamik akuersissummi piumasaqaatit aalajangersakkallu aalajangersagaasut malillugit qinnuteqaammik suliaqarnissaminnut Naalakkersuisut pisussaaffeqarput.

4. *Uranimik nunanut allanut niuerneq kikkut akisussaaffigissavaat?*

Akissut:

Kalaallit Nunaanni aatsitassanik suliassaqqarfik Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-imeersukkut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsisikkut) inatsisilersugaavoq, tassungalugu aamma urani ilaavoq. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip nassatarisaanik Naalakkersuisut akuerissummik nalunaaruteqarsimappata aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu Kalaallit Nunaannit aatsitassanik piiakkanik annissuinermit pisinnaatitaaffimmik piginnittoq akisussaasuvoq.

Sorsunnerunngitsumik atorneqarnermigut saniatigut urani sakkutooqarnermi atorneqarsinnaavoq, ilanngullugu sakkunut atomitortunut. Taamaattumik uranimik annissuineq namminersornermut inatsimmi § 11, imm. 3 malillugu naalagaaffiup suliassarisaanut illersornissamut sillimaniarnermullu politikkimut attuumassuteqarpoq. Naalagaaffiup atortussianik marloqiusamik atorneqarsinnaasunik (dual-use'nik) annissuinermit nakkutilliineq pillugu nunat tamalaani pisussaaffigisaanik naapertuutsisilluni iluseqartitamik uranimik annissuineq taamaallaat pisinnaavoq. Atortussiat marloqiusamik atorneqarsinnaasut tassaapput atortussiat sorsunnerunngitsumut atugaasartut, aammattaaq sakkutooqarnermut atorneqarsinnaasut, aammalu annertoorsuarmik aserorterutitut sakkut ineriartortinneqarnissaannut atatillugu immikkut ittuutitatut atorneqarsinnaasut.

Atortussianik dual-use'nik teknologiimillu annissuinermit nakkutilliinerup siunertaa tassaavoq atortussiat teknologiillu mianersuussasat atuisussaangitsunit pissarsiarineqassannginnerisa qulakkeernissaa, taamaalillutillu annertoorsuarmik aserorterutitut sakkut ineriartortinnissaannut siammerternissaannullu atugassaanginnerinut, imaluunniit nunat tamalaani isumannaatsuunermik aalaakkaasuunermillu aarleqquteqartitsisunut nunanut annissorneqassannginnerinut qulakkeerneqassallutik.

Nunat tamalaani annissuineramik nakkutilliisartoqarfinni sisamani Kunngaqarfik Danmark, EU-mi nunat ilaasortat allat amerlanersaat peqatigalugit ilaasortaavoq:

”Nuclear Suppliers Group (NSG), Australien Gruppen (AG), Wassenaar Arrangementet (WA) aamma Missile Technology Control Regime (MTCR), kiisalu Zangger Komiteen”.

Annissuineramik nakkutilliisartoqarfinni ilaasortaaneq Kunngaqarfik Danmarkimi atortussiat dual-use’t annissornerinik nakkutilliisarfiornissamut tamatumingalu ingerlataqarnissamut pisussaaffiliivoq.

5. *Uranimik nunanut allanut niuerneq Danmarkimit akisussaaffigineqassappat, namminersorneq pillugu inatsit mangiarneqassava?*

Akissut:

Naagga. Annissuineramik nakkutilliisartuni sisamani inatsisaasuni takuneqarsinnaasoq illersornissamik sillimaniarnermillu politikkimik attuumassuteqarpoq, aammalu Kunngaqarfimmut Danmarkimut tamarmut atuuttuutillugu isumaqatigiissutaalluni. Oqaatigineqareersutut illersornissamut sillimaniarnermullu politikki naalagaaffimmit isumagisassaavoq.

6. *Aatsitassat uranimik akoqanngitsut, sakkussiornermulli atorneqarsinnaasut nunanut allanut niuerutigineri kikkut akisussaaffigissavaat?
Naalagaaffimmut akisussaaffik tunniunneqarsimappat
Namminersornermut Inatsimmut kalluaassaaq - Tamanna Naalakkersuisut
pissusissamisoortutut isigaat?*

Akissut:

Apeqqutitut 4-mut 7-imullu akissutikka innersuutigissavakka. Taamaattorli Kalaallit Nunaannit uranip taamaallaat eqqissinermit sorsunnerunngitsumullu siunertanut atornissaanut tunngatillugu nunat tamalaani pisussaaffigisanik naapertuutsitsinermit peqataaqataanermigut nunarsuarmut toqqissisimanarnerusumut sorsunnertaqanngitsumullu Kalaallit Nunaata aamma akisussaaffeqartinnissaata Naalakkersuisut naapertuuttutut isigigaat oqaatigissavara.

7. *Nunatsinni aatsitassat sakkussiornermut atorneqarsinnaasutut (dual use) taaneqarsinnaasut Naalagaaffimiillu avammut niuerutigineranni*

aqunneqalersussat suuppat?

Akissut:

Atortussiat dual-use't tassaapput atortussiat sorsunnerunngitsumut atugassat, aammattaarli sakkutooqarnermi atorneqarsinnaasut, ingammillu annertoorsuarmik aserorterisutut sakkut ineriartortinnerinut atatillugu atorneqarsinnaasut. Atortussiat dual-use't sorliit annissuinermi nakkutigisassaassaneri nunat tamalaani annissuinermik nakkutilliisartoqatigiinni, aamma Kunngearfiup Danmarkip peqataaffigisartagaani isumaqatigiissutigineqartarput. Ukiut tamaasa annissuinermi nakkutilliiffigisassatut allattuiffimmik qularnaakkamik tamakkiisumik EU Kommissiوني suliaqartarpoq. Atortussianik dual-use'nik tamanik nakkutilliiffigisassatut allattuiffik Erhvervsstyrelsen nittartagaani nassaarinqarsinnaavoq:

<https://eksportkontrol.erhvervsstyrelsen.dk/kritiske-produkter-kontrollisten>.

8. *Nahuneqanngitsutut saviminissaq sakkussiornermut atorneqartarpoq. Saviminissaq aatsitassat sakkussiassat dual use-t ilagaat?*

Akissut:

Naagga.

9. *Siunissami Isukasiani saviminissamikaatsitassarsiulersinnaanermi saviminissaq avammut niuerutigineqartussa Naalagaaffimmit nakkutigineqarluni aqunneqassava?*

Akissut:

Naagga.

10. *Aatsitassat qinngorneqanngitsut Danmarkimit akisussaaffigineqassappata kalaallit nunaata oqartussaaffianik naalagaaffimmut tunniussinerunnigila?*

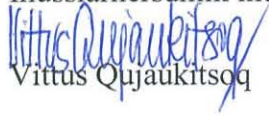
Akissut:

Namminersornermut inatsisip nassatarisaanik piginnaaffeqarfiit agguataarnissaat ataqqillugu sillimaniarnermik aamma annissuinermik nakkutilliinerit pillugit akisussaaffiit suliasallu agguataarnissaat Naalakkersuisut danskinilu naalagaaffiup isumaqatigiissutigisimavaat. Suliassaqarfimmi isumaqatigiissutit namminersorlutik oqartussanit naalagaaffimmut akisussaaffimmik sumilluunniit

nuussisoqarnissamik nassataqartitsinngillat.

Inussjarnersumik inuulluaqqusilluta

Vittus Qujaukitsq

